

RIIGI TEATAJA

Nr. 57.

6. juulil 1934.

Nr. 57.

Art. 504. Riigi hangete seadus.

505. Riigitulude kassa, arvepidamise ja aruandmise korra määruse § 63 muutmise määrus.

506. Juhatuskiri äriettevõtetelt võetava ajutise läbikäigumaksu asjus.

507. Kalakauba väljaveo kontrolli teostamise määruse muutmise määrus.

508. Teedeministeeriumi ülemääraliste riigiteenijate koosseisu muudatus.

509. Pankjavitsa, Laura, Irboska, Irboska jaama ja Värskä lihajärelevaatuse asutiste maksumäärad 1934/1935 m.a. peale.

510. Täiendus sundmäärusele ehituste kohta Rakveres.

504. Riigi hangete seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 15. juunil 1934.

I.

1. OSA.

Üldeeskirjad.

1. peatükk.

Riigi hanked.

§ 1. Käesoleva seaduse alusel hangivad endale esemeid ja teostavad töid ning vedusid niihästi riigiasutised, kaasa arvatud ka kaitsevägeüksused ja -asutised, kui ka omavalitsused ja kaitseliit.

§ 2. Eripõhikirjade alusel teotsevad riigi ettevõtted, korraldades vähem- ja valikpakkumisi, toimivad §§ 10—20, 31—47, 49—55, 58—67 põhjal, kusjuures: 1) eeskirju, mis puutuvad tagatistrahvisse, samuti selle trahvi ja hankija kätte antava vara kindlustamisse kui ka tagatistrahvi sissenõudmisse, kohaldatakse ainult niivõrd, kui võrd neid maksma pannakse pakkumiste ja lepingu tingimuste kaudu, ja 2) asutised, kellest oleneb loendatud paragrahvides ettenähtud korralduste ja otsuste tegemine, määratakse ettevõtete põhikirjade ja kodukordade järgi.

Nimetatud ettevõtete poolt sõlmitud lepingute täitmine toimub tsiviilseaduste ja viimaste alusel kokkulepitud tingimuste järgi.

§ 3. Vedude kohta raudteedel, samuti elanikkudelt sundkorras esemete võtmise ja sunduslikkude tööde ning vedude kohta on maksvad eriseadused.

§ 4. Käesoleva seaduse eeskirjad hangete kohta on maksvad ka tööde ja vedude kohta, kuivõrd tööde ning vedude kohta pole tehtud erandeid.

Käesoleva seaduse eeskirju tööde kohta kohaldatakse ka vedudele, kui viimaste kohta pole ette nähtud erieeskirju.

§ 5. Ministeeriumide allasutiste ja omavalitsusasutiste, samuti riigi ettevõtete organite võimupiirid käesoleva seaduse täitmisel määrab Vabariigi Valitsus, kuivõrd neid piire ei määra käesolev seadus või eriseadused ja kui nende piiride määramiseks eriseadustega ei ole ette nähtud teine kord.

Kaitseametkonna organite ja kaitseväeülemate võimupiirid nähakse ette vastavates seadustes ja seadlustes.

Käesolevas seaduses §§ 7, 28, 53, 57, 60, 69, 89, 90, 91 ja 94 Vabariigi Valitsusele ja ministritele ettenähtud võimupiirid kaitseametkonna hangete alal kuuluvad Kaitseministeeriumi nõukogule täies ulatuses ja § 48 ettenähtud võimupiirid 100.000 krooni ulatuses. Paragrahvides 8 ja 108 ministriile ettenähtud võimupiire võib kaitseametkonna alal seadlusega üle kanda kaitseametkonna teistele organitele.

Kaitseametkonna all käesolevas seaduses mõistetakse Kaitseministeeriumi ja kaitseväge.

Vastavate organite võimupiirid kaitsemiidu hangete alal määratakse kaitsemiidu põhikirjas.

§ 6. Vabariigi Valitsusel on õigus anda määrusi ja juhtnööre käesoleva seaduse teostamiseks, eriti:

1) korduvate hangete kohta perioodiliste hangete kavade nõutavuse ja sisu kohta;

2) proovide, kirjelduste, jooniste, tingimuste, projektide ja eelarvete kokkuseadmise, eelhinna nõutavuse ja pakkumiste toimetamise korra kohta;

3) vallasvarapantide hoidmise kohta;

4) vastutuskirjade vastuvõtmise ja nende vormide kohta;

5) kindlustuste vabastamise korra kohta;

6) lepingu täitmisel tagatistrahvi nõutavuse ja määrade kohta;

7) välismaa ettevõtetega kokkulepete sõlmimise kohta ilma vähem- või valikpakkumisteta;

8) hanke suhtes ekspertiisi toimetava komisjoni asjaajamise kohta;

9) hankijate hangetest kõrvaldamise kohta;

10) hankijate tunnustamise kohta korratuteks ettevõtjateks;

11) lõpparvete kokkuseadmise kohta ja

12) tööde teostamise kohta ametiasutiste vahenditult korraldusel.

2. peatükk.

Hangete teostamisele määramine.

§ 7. Korduvate hangete kohta seatakse kokku perioodilised hangete kavad. Kavasse võetakse ka niisugused ühekordsed hanked, millel on eriline tähtsus.

Perioodilised hangete kavad kuuluvad vastava ministri kinnitamisele.

§ 8. Hanke teostamisele asumise otsustab:

1) ministeeriumi valitsuse või osakonna juhataja, kui hanke hind on üle 1.000 krooni, kuid mitte üle 5.000 krooni, ja

2) vastav minister, kui hanke hind ulatub üle 5.000 krooni.

Vastav minister võib anda oma ministeeriumi valitsuste ja osakondade juhatajatele õiguse otsustada ka niisuguste hangete teostamist, mille hind ületab 5.000 krooni.

Hanked, mille hind ei ole üle 1.000 krooni, samuti hanked, mille teostamise viis, aeg ja tingimused on ette nähtud perioodilises hangete kavas, teostatakse ilma esimeses lõikes nimetatud ülemate otsuseta.

3. peatükk.

Hangete teostamise viisid.

§ 9. Hanked teostatakse ettevõtjate kaudu hanke-, töö- ja veovõttelepingute alusel.

Käesolevas seaduses eriti märgitud juhtudel võib hankeid teostada ka vajalikkude asjade ja materjalide ostu teel ostumüügilepingute alusel ja tööde ning vedude täitmise teel ametiasutise vahenditult korraldusel.

Hanke-, töö- ja veovõttelepingud sõlmitakse tavaliselt vähempakkumiste alusel. Käesolevas seaduses eriti loendatud juhtudel võidakse sõlmida neid lepinguid ka valikpakkumiste alusel või ilma vähem- ja valikpakkumisteta.

2. OSA.

Hangete teostamine ettevõtjate kaudu.

1. peatükk.

Vähempakkumised.

1. jagu.

Vähempakkumiste ettevalmistamine.

1. jaotis.

Üldeeskirjad.

§ 10. Vähempakkumiste ettevalmistuseks:

- 1) seatakse kokku ja kinnitatakse proovid, kirjeldused, joonised, tehnilised tingimused, projektid ja eelarved;
- 2) määratakse kindlaks vähempakkumiste ja lepingute tingimused, kusjuures kui lepingu teostamisele asumise otsustamine oleneb § 8 nimetatud ülematest, kuuluvad tingimused nende kinnitamisele;
- 3) määratakse eelhind, kui see nõutav, ja
- 4) kuulutatakse välja vähempakkumised.

2. jaotis.

Lepingu ja vähempakkumiste tingimused.

§ 11. Lepingu tingimustes märgitakse:

- 1) hanke-, töö- ja veoesemete nimetus, arv (mööted või kaal) ja kirjeldus, või viide tingimuste juurde lisatud proovidele, kirjeldusele, joonistele, tehnilistele tingimustele ja projektile;
- 2) lepingu täitmise koht ja tähtajad;
- 3) hanke-, töö- ja veoesemete esitamise, ülevaatamise ja vastuvõtmise kord;
- 4) tasumaksamise kord, eriti — kas tasu makstakse pärast kogu lepingu või pärast selle üksiku osa täitmist või muul viisil määratud tähtpäevadel;
- 5) ametiasutise poolt antavad toetused, kui nende andmist peetakse tarvilikuks ja võimalikuks, samuti toetuste väljaandmise tingimused, aeg ja tarbe korral ka koht, kui ka seletus, kas toetuste eest arvatakse tasu;

6) tingimus hankija poolt kindlustuste esitamise ja nende vabastamise kohta;

7) tingimus tagatistrahvi kohta, kui see nõutav.

Suurema arvu osavõtjate kaasatõmbamiseks võidakse jagada hange osadesse.

Lepingu tähtajad määratagu kooskõlas eelarveaastaga, kuivõrd Riigi eelarve seadus või vastavad erieeskirjad ei võimalda teissuguste tähtaegade määramist.

Toetusena võib anda: a) ederaha kuni ühe kolmandikuni lepingujärgsest tasust, erandina Vabariigi Valitsuse loal aga kuni kahekolmandikuni lepingujärgsest tasust; b) materjale, tööriistu, ruume, laoplatse ning muid vajalikke asju, ja d) töölisi, eriteadlasi ning teisi tööjõude.

Lepingu täitmise kindlustus määratakse 10% kuni 35% suuruses lepingu summast, arvestades kahju, millega lepingu täitmata jätmine ähvardaks. Mitme aasta peale sõlmitavate lepingute juures, kus on iga aasta jaoks ette nähtud summad, määratakse kindlustus aasta kohta ettenähtud summast.

§ 12. Töövõttelepingu tingimustes märgitakse peale § 11 loendatud nõuete:

1) kelle tööliste ja muude tööjõududega, samuti kelle materjalist ja tööriistadega töö tehakse;

2) kelle ülalpidamisele ja järelevalvele kuuluvad töölised ja teised tööjõud ja kelle kulul kindlustatakse need isikud õnnetuste vastu;

3) kes mureseb tööliste, materjalide ja tööriistade paigutamiseks vajalikud ruumid ning laoplatseid ja peab need korras, ja

4) kuidas teostatakse tööde järelevalvet.

Kuivõrd lepingu tingimustes pole ette nähtud teisiti, kannab hankija p.p. 1—3 väljendatud kohustused.

§ 13. Veovõttelepingu tingimustes märgitagu peale §§ 11 ja 12 loendatud nõuete:

1) veoabinõude liik, kohad, kust-kuhu veetakse, ja tarbe korral ka teed, mille kaudu vedu peab toimuma;

2) kas ja kelle kulul toimetab veoesemete pakkimist, peale- ning maha-laadimist ja kohalepaigutamist;

3) kes vastutab esemete alal- ja korrashoiu eest veo ajal;

4) kes kannab veoga ühenduses olevad maksud, ja

5) missugune on kohaleveetud vara vastuvõtmise kord.

Kuivõrd lepingu tingimustes pole ette nähtud teisiti, kannab hankija p.p. 2—4 väljendatud kohustused.

§ 14. Lepingu tingimused peavad olema nii täielikud, et lepingu sõlmimisel jääb juurde lisada ainult hankija nimi, lepingujärgne tasu ja hankija poolt antavate kindlustuste liik.

§ 15. Vähempakkumiste tingimustes märgitakse peale lepingu tingimuste:

1) kas vähempakkumised on suusõnalised, kirjalikud või segapakkumised; kirjalikkude pakkumiste esitamise koht ning tähtaeg ja vähempakkumiste toimetamise koht ning aeg, ja

2) tingimus, mille põhjal hankija, kes taganeb oma pakkumisest ja loobub kirjaliku lepingu sõlmimisest, maksab ametiasutisele tagatistrahvi.

Selle tagatistrahvi suurus määratakse 5—10 protsendini hanke hinnast; tagatistrahvi suuruse määramisel arvestatakse kahju, millega pakkumisest taganemine ähvardaks.

3. jaotis.

Eelhinna määramine.

§ 16. Eelhinna määramise aluseks on eelarve- ja turuhinnad kui ka Teedeministeeriumi poolt kinnitatud ehitusmaterjalide hindade ja töötasude normid.

Kui hanke hind on alla 1.000 krooni, siis on eelhinna määrajaks hanke korraldaja. Kui hanke hind on 1.000 krooni või rohkem, kuid mitte üle 5.000 krooni, siis on eelhinna määrajaks ministeeriumi valitsuse või osakonna juhataja, kui hanke hind ületab 5.000 krooni, siis vastav minister.

§ 17. Eelhind määratakse täpse arvuga või üldlausega. Selgusetud väljendid on keelatud.

Eelhind hoitakse saladuses. Dokument, milles eelhind määratud, pannakse ümbrikku ja suletakse pitseriga.

4. jaotis.

Vähempakkumiste väljakuulutamine.

§ 18. Vähempakkumiste toimetamisest kuulutatakse Riigi Teatajas ja kohtukuulutuste jaoks määratud ajalehes. Peale selle võib hanget korraldaja asutis kuulutuse avaldada ka ühes kohalikus ajalehes ja, kui osavõtjateks on oodata teatud piirkonna maaelanikke, kuulutused välja panna ka kohalikkude vallavalitsuste ruumides. Kuulutus ajalehes võib ära jääda, kui hanke hind ei ületa 2.000 krooni.

Kuulutus avaldatakse vähemalt 14 päeva enne vähempakkumiste toimetamist. Erandlikkudel juhtudel, mil hange ei kannata viivitust, võib lühendada seda tähtaega kuni 7 päevani.

§ 19. Kuulutuses märgitakse:

- 1) vähempakkumist toimetav asutis;
- 2) vähempakkumiste toimetamise kuupäev ning kellaaeg ja koht;
- 3) milles hange seisab: hangitavate esemete ja tehtavate tööde tähtsamad omadused või arv (mõõted, kaal), samuti — kelle materjalidest tööd peab tehtama, ja hanke täitmise tähtaeg;

4) riigi poolt antav toetus;

5) vähempakkumiste tagatistrahvi suurus, ja

6) kus võib tutvuda § 10 p.p. 1 ja 2 nimetatud andmetega.

Ei ole keelatud kuulutusse mahutada muid andmeid ja seletusi.

§ 20. Kuulutuse avaldamise päevast alates võimaldatakse kõigile asjast huvitatuile tutvuda hanke tingimustega, nende seas ka: proovidega, kirjeldustega, joonistega ja projektidega, samuti võtta ära kirju tingimustest, kirjeldustest ja joonistest.

2. jagu.

Kindlustused.

§ 21. Lepingu täitmise ja võimaliku tagatistrahvinõudmise, samuti hankija kätte tema vastutusel antava vara kindlustuseks võetakse hankijalt:

1) vallas- ja kinnisvarapante, ja

2) käemeeste, eriti rahaasutiste vastutuskirju.

Kindlustamist ei nõuta hankijalt, kui sellena esineb riigi asutis või ettevõtte või omavalitsuse asutis.

Vastavatel kohtadel käesolevas seaduses on määratud, missugused kindlustused antud juhul on lubatavad.

Pandiandjaks võib olla hankija ise või tema eest keegi kõrvaline isik. Riigiteenijad, nende abikaasad ja sugulased, kellele on keelatud osa võtta vähempakkumistest (§ 35 p.p. 1 ja 3), ei tohi esineda pandiandjatena hankijate eest.

§ 22. Vallasvarast võetakse pandiks järgnevates paragrahvides ettenähtud juhtudel ja tingimustel:

- 1) sularaha;
- 2) riigilaenu tähti ja riigikassa võlakohustusi;
- 3) Eesti Maapanga pant- ja võlakirju; Pikalaenu Panga pantlehti ja võlakohustusi;
- 4) Eesti linnade võlakohustusi;
- 5) Majanduseministri poolt vastuvõetavaks tunnustatud:
 - a) Eesti hüpoteegipankade pantlehti;
 - b) Eesti krediitiasutiste tähtajaliste hoiusummade pileteid;
 - d) Eesti aktsiaseltside aktsiaid ja võlakohustusi;
- 6) laevu, ja
- 7) Eestis asuva kinnisvara ja Eesti laevade registrisse kantud laeva hüpoteekidega kindlustatud võlakohustusi.

P.p. 2—4 ja p. 5 lit. a alusel pandiksvõetavate väärtpaberite kursi määrab Majanduseminister iga poole kalendriaasta kohta ja avaldab Riigi Teatajas.

P. 5 lit. b ja d nimetatud väärtpabereid võib võtta pandiks Majanduseministeeriumi hindamise järgi.

§ 23. Laevadest võib võtta pandiks ainult niisuguseid, mis on sisse kantud Eesti laevade registrisse.

Laevade pandiks võtmine toimub järgmistel alustel:

1) pantimine peab olema sisse kantud laeva kinnisturegistrisse esimese hüpoteegina;

2) pandiks võetav laev peab olema hinnatud kaubandus-tööstuskoja ekspertide poolt, kusjuures hindamise kulud kannab pandi andja;

3) pandiks võetav laev peab olema kindlustatud tule- ja mereõnnetuste vastu vähemalt nii suures summas, mille väärtuses laev pandiks esitatakse. Pantimisel võetakse arvesse ainult 50% kindlakstehtud hinnast.

Laeva kindlustus peab kestma kogu aja, mille kesteks laev on panditud. Kindlustuspoliis peab antama pandivõtja ametiasutise korraldusse. Kui pandiandja ei esita hiljemalt viisteist päeva enne kindlustuste tähtaja lõppu ametiasutisele kindlustuse uuendamise dokumenti, on ametiasutisel õigus kindlustust pikendada pandiandja kulul. Poliisi järgi peab kindlustuse võtja maksma kindlustussumma ametiasutisele, kes lepingu sõlmib.

Laevahüpoteekidega kindlustatud võlakohustuste hindamisele ja nende kohustuste järgi panditud laevade kindlustamisele kohaldatakse p.p. 2 ja 3 eeskirjad.

§ 24. Kinnisvaradest võetakse pandiks ainult niisuguseid, mis asuvad Eestis ja on sisse kantud kinnisturaamatutesse. Kinnisvarade pantimine peab olema sisse kantud hüpoteegi-kinnisturaamatutesse.

Pandiks võetav kinnisvara hinnatakse Pärandusmaksu seaduse §§ 30—31 alustel.

Pantimisel võetakse arvesse ainult 50% eelmise löike alusel kindlakstehtud hinnast.

Panditud hoonete kindlustamisele tule vastu kohaldatakse eelmise paragrahvi (§ 23) eeskirjad.

Kinnisvara-hüpoteekidega kindlustatud võlakohustuste hindamisele ja nende võlakohustuste järgi panditud hoonete kindlustamisele kohaldatakse samad eeskirjad, mis maksavad kinnisvarade pantimise kohta.

§ 25. Käendusena võetakse kindlustuseks:

1) Majanduseministeeriumi poolt usaldusväärseks tunnustatud krediidi-asutiste vastutuskirju, sama ministri poolt määratud piirides, ja

2) §§ 26 ja 29 ettenähtud tingimustel teiste usaldusväärsete käendajate solidaarseid vastutuskirju, vastava ministri äranägemisel.

Krediidiasutiste vastutuskirjad peavad olema antud üldises krediidi-operatsioonide korras; nende tähtajad ja kindlustused peavad vastama krediidi-asutiste põhikirja ja seaduse nõuetele. Nende vormid määrab Majanduse-minister.

Vastuvõetavad on ainult niisugused vastutuskirjad, mille andjad on lahti öelnud kõigist vastuvaidlustest ja väidetest (B.E.S. § 4534). Kui riigiasutistele hanke asjus antud vastutuskirjas eneses ei ole öeldud vastupidiselt, loetakse vastutuskirja andja lahtiöelnuks kõigist vastuvaidlustest.

Krediidiasutise maksujõuetuse korral kuuluvad ametiasutiste nõuded krediidiasutiste vastutuskirjade järgi rahuldamisele riigi- ja omavalitsusmaksudega ühes järjekorras (Tsiiviilkohtupidamise seaduse § 1899 lisa § 36 p. 4).

§ 26. Lepingu täitmine kindlustatakse määratud suuruses (§ 11 viimane lõige), tagatistrahvi nõudmine aga tagatistrahvi suuruses. Seejuures on lubatud vastu võtta kõiki §§ 22 ja 24 nimetatud kindlustusi selle erandiga, et laevu ja laevahüpoteekidega kindlustatud võlakohustusi võib võtta pandiks ainult veolepingute alal ja ainult siis, kui panditud laev esineb veoabinõuna.

Teede ja sildade ehitus- ning korrashoiutööde alal võidakse kindlustuseks võtta ka mainitud tööde alal sõlmitud lepingute alusel hankevõtjatena teotsevate kohalikkude põllupidajate vastutuskirju, kui see hankevõtja, kelle eest kindlustus antakse, on samuti kohalik põllupidaja. Käendajaiks ei võeta hankevõtjaid, kes täidavad korratult oma kohustusi või kellele hankelepingu järgi kuuluv tasu on tunduvalt väiksem kui kindlustatav tagatistrahv või kelle lepingute tähtajad on lühemad kui aeg, mille kestel tagatistrahvi nõudmine võib tekkida.

Peale eelmises lõikes ettenähtud juhtude võib Vabariigi Valitsus oma määrusega lubada võtta käendajate vastutuskirju kindlustuseks ka teiste hangete alal, tingimustel, mis määratakse Vabariigi Valitsuse poolt.

§ 27. Lepingu täitmine kui ka tagatistrahvi nõudmine võib jääda kindlustamata:

1) kui hankijana esineb mehaaniliste jõuallikatega varustatud ja usaldusväärse tööstusettevõtte valdaja — tema enese tööstuse esemete hanke alal, kitsendusega, et aastane hankekohustus ei tohi olla suurem kui ettevõtte aastane tootmine hankeesemete valmistamise alal, ja

2) kui hankijana esineb käsitöeline või põllupidaja, kuivõrd ta võtab enese peale hankeid ja töid oma tööduse või põllumajapidamise piirides, kusjuures käesoleva soodustuse piiramisele aastase tootmise suuruses kohaldatakse eelmise lõike eeskiri.

Kui hankijaks on ettevõtte rentnik, peab ta esitama tõendused oma rendiõiguse kohta, eriti aga selle kohta, et renditähhtaeg ei ole lühem kui hanke tähhtaeg. See eeskiri kohaldatakse ka käsitöeliste töökodadele ja põllumajapidamistele, mis mainitud eelmise lõike p. 2. Kui ettevõtte kuulub mitmele isikule või kui see on rendil mitmel isikul, ei anta eelmises lõikes p. 1 nime-

tatud soodustust muidu, kui hankijatena peavad esinema kõik ettevõtte kaasomanikud või kaasrentnikud.

Kuivõrd hankija ei ole vabastatud ettevõtte terve aastase produktsiooni suuruses kindlustuse esitamisest või kuivõrd ta on täitnud lepingu kohustusi, võidakse temale anda teisi hankeid ilma kindlustusteta.

§ 28. Peale § 27 ettenähtud juhtude võib lepingu täitmine kui ka tagatistrahvi nõudmine ministri otsusel jääda kindlustamata, kui kahju, millega lepingu täitmata jätmine või pakkumisest loobumine ähvardaks, on tähtsusetu, muudel juhtudel Vabariigi Valitsuse otsusel.

§ 29. Ederaha peab enne väljaandmist kindlustatama täies summas § 22 p.p. 1—4 ja p. 5 lit. b nimetatud pantidega või krediidasutiste vastutuskirjadega.

Hankija kätte antavad materjalid, tööriistad ja muu vallasvara peab enne väljaandmist kindlustatama nende esemete turuhindade väärtuses §§ 22 ja 24 mainitud pantidega, kusjuures laevu võib võtta pandiks ainult veolepingute alal ja ainult siis, kui panditav laev esineb veoabinõuna.

Teede ja sildade ehitus- ning korrashoiutööde alal hankevõtja kätte antavate materjalide, tööriistade ja muu vallasvara kindlustuseks võidakse võtta ka põllupidajate vastutuskirju § 26 teise lõike alustel.

Peale eelmises lõikes ettenähtud juhtude võib Vabariigi Valitsus oma määrusega lubada võtta hankija kätte antud vara kindlustuseks käendajate vastutuskirju ka teiste hangete alal, tingimustel, mis määratakse Vabariigi Valitsuse poolt.

Materjalide, tööriistade ja muu vallasvara kindlustamine võib jääda ära, kui tööde iseloomu ja järelevalve korralduse tõttu kindlustamata jätmine ei ähvarda mingi kahjuga.

§ 30. Hankijalt, kes § 27 põhjal on vabastatud kindlustuste esitamisest, võetakse vekseid vastava summa suuruses.

Vabariigi Valitsusel on õigus eelmises lõikes ettenähtud kohustusest teha erandeid lepingu täitmise kindlustamise suhtes.

3. jagu.

Vähempakkumiste toimetamine.

1. jaotis.

Üldeeskirjad.

§ 31. Vähempakkumisi toimetatakse tavaliselt segapakkumiste näol, s.o. ühtlasi suusõnaliselt ja kirjalikult.

Ainult suusõnaliselt võib toimetada vähempakkumisi juhtudel, kui osavõtjateks oodatakse või soovitakse ainult lähema ümbruskonna elanikke.

Ainult kirjalikult võib toimetada vähempakkumisi suurematel hangetel, millest osavõtjateks oodatakse või soovitakse ainult suuri ettevõtteid.

Vähempakkumiste toimetamine ainult suusõnaliselt või kirjalikult oleneb ülemast, kes otsustab hanke teostamise (§ 8).

§ 32. Vähempakkumisi toimetab määratud ajal ja kohal komisjon, mille koosseisu määrab ministriumi valitsuse või osakonna juhataja.

Vähempakkumiste toimetuse kohta peetakse protokoll, millele alla kirjutavad kõik komisjoni liikmed.

2. jaotis.

Vähempakkumiste toimetuse kord.

1. alljaotis.

Suusõnaliste vähempakkumiste toimetamine.

§ 33. Komisjoni esimees, kuulutades suusõnalised vähempakkumised määratud ajal ja kohal avatuks, asetab eelhinnaümbriku lauale, kõigile nähtavale kohale ja paneb ilmunutele ette teada anda, kes neist soovib vähempakkumistest osa võtta. Soovijate ees- ning perekonnanimed ja elukohad või firmad ja asukohad märgitakse vähempakkumiste protokollis ülesandmise järjekorras.

§ 34. Vähempakkumistest võivad osa võtta nii füüsilised kui ka juriidilised isikud, kellel on õigus sõlmida vastavaid lepinguid, samuti ka riigi ja omavalitsuse asutised ja ettevõtted, kellele on lubatud võtta enese peale vastavaid kohustusi.

§ 35. Osa võtta ei või:

1) kes teenib ametiasutises, kus leping sõlmitakse või vähempakkumisi toimetatakse, või on selle ametiasutisega ülemusvahekordades, või teenib selles Riigikontrolli osakonnas, mille alasse kuulub mainitud ametiasutise kontrollimine;

2) kes käesolevas seaduses ettenähtud korras on tunnustatud korratuks ettevõtjaks, — seni kui ta pole kustutatud korratute ettevõtjate nimekirjast, ja

3) esimeses punktis nimetatud teenijate abikaasad, alanevad ja ülenevad sugulased.

Komisjon kõrvaldab osavõtmisest soovijad, kes ei või pakkumistest osa võtta, märkides kõrvaldamise põhjused protokollis.

§ 36. Enne pakkumiste avaldamise algust esitavad osavõtjad pakkumiste tagatistrahvi kindlustused või tarvilikud tõendused, et neil on õigus osa võtta ilma kindlustust andmata, ja annavad allkirja selles, et neile on teada vähempakkumiste ja lepingu tingimused, kaasa arvatud proovid, kirjeldused, joonised, projektid ja tehnilised tingimused, mis vähempakkumisteks esitatud.

§ 37. Osavõtjatele küsitakse protokollis kantud nimede järjekorras nende hinnad, seni kui keegi ei paku avaldatud odavamast hinnast odavamat hinda. Avaldatud hinnad märgitakse protokollis. Vähempakkumised toimuvad ka siis, kui neist osa võtab ainult üks pakkuja.

§ 38. Keelatud on kokkulepped osavõtjate vahel, mis võivad mõjutada vähempakkumiste tagajärgi või käiku.

§ 39. Pärast pakkumiste lõppu avab komisjon eelhinnaümbriku ning võtab selle sisu teadmiseks, ilma et ta eelhinda osavõtjatele teataks.

Kui eelhind on pakkumistel saavutatud, määrab komisjon, et ülema kinnitusel antakse hange osavõtjale, kes avaldanud kõige odavama hinna.

Kui eelhind pakkumistel on jäänud saavutamata, teatab komisjon osavõtjatele eelhinna ja tunnustab vähempakkumised tagajärjetuks.

Komisjoni määrused kantakse vähempakkumiste protokollis.

§ 40. Osavõtja, kelle hind on eelhinna saavutamise juhul kõige odavam, annab enne lahkumist vähempakkumiste protokollis allkirja selles, et ta võtab hanke täitmise enese peale pakkumisteks esitatud tingimustel ja tema poolt avaldatud odavama hinnaga, kui vähempakkumiste tagajärjed leiavad tarviliku kinnituse ülemalt. Allkirja andmisest keeldumisel nõutakse temalt komisjoni otsusel sisse lepingu sõlmimise tagatistrahv (§ 15).

Kui odavama hinna pakkuja keeldub andmast eelmises lõikes nimetatud allkirja, siis juhul, kui teine osavõtja on avaldanud hinna, mis pole kõrgem eelhinnast, teatab komisjon, et hange antakse ülema kinnitusel sellele osavõtjale, või kui niisuguseid osavõtjaid on mitu, siis sellele neist, kelle poolt avaldatud hind on kõige odavam. Sellelt osavõtjalt allkirja võtmisele kui ka tema keeldumisele allkirja andmisest kohaldatakse eelmise ja käesoleva lõike eeskirjad.

Pärast odavama hinna pakkujalt allkirja saamist antakse osavõtjatele, kelle hinnad kallimad, viivitusega tagasi nende poolt esitatud pakkumiste tagatistrahvi kindlustused.

§ 41. Kui vähempakkumisele ei ilmu ühtegi osavõtjat, võidakse toimetada korduv vähempakkumine, kuid mitte enne seitset päeva.

2. alljaotis.

Kirjalikkude vähempakkumiste toimetamine.

§ 42. Kirjalikud pakkumised esitatakse kinnistes ümbrikkudes, millele peale kirjutatakse, missugustele vähempakkumistele ümbrik esitatud.

Pakkumine peab sisaldama järgmised andmed: 1) pakkuja ees- ning perekonnanime ja elukoha või firma ja asukoha; 2) pakkumise kirjutamise kuupäeva; 3) nõusoleku-avalduse võtta hange enda peale vähempakkumisteks esitatud tingimustel, kaasa arvatud proovid, kirjeldused, joonised ja teised § 10 p.p. 1 ja 2 juhatusel kokkuseatud andmed; 4) sõnadega kirjutatud hinna, ja 5) pakkumise esitaja allkirja.

Vastavalt vähempakkumiste tingimustele võib hind olla märgitud kogu hanke või selle üksikosade eest.

Kui sama eseme eest mitmel viisil märgitud hinnasummad lähevad lahku, siis kahtluse korral loetakse maksvaks suurem hind.

Pakkumine, mis ei vasta loendatud vorminõuetele, jäetakse tähele panemata.

§ 43. Kirjalikke pakkumisi võidakse esitada isiklikult kui ka voliniku, posti või käskjala kaudu.

Enne vähempakkumiste avamist saabunud kirjalikud pakkumised suletakse nende saabumisel asutise pitseriga. Neid ei tohi avada enne vähempakkumiste avamist. Selle keelu vastu eksijad langevad karistuse alla.

§ 44. Vähempakkumiste komisjoni esimees, kuulutades kirjalikud vähempakkumised määratud ajal ja kohal avatuks, asetab eelhinnaümbriku lauale, kõigile nähtavale kohale, ja paneb ilmunutele ette esineda pakkumistega, andes selleks 15-minutilise tähtaja. Pärast tähtaja möödumist ei võeta vastu ühtegi pakkumist, vaatamata kas need kohale jõuavad postiga või muul teel.

Enne pakkumiste avamise algust, hiljemalt aga eelmise lõike korras antud 15-minutilise tähtaja jooksul, esitavad osavõtjad lepingu sõlmimise tagatistrahvi (§ 15 p. 2) kindlustused (§ 26, esimene lõige) või tarvilikud tõendused, et nad on õigustatud osa võtma kindlustusi andmata.

Pakkumised, mille juurde mainitud kindlustusi ega tõendusi pole esitatud, jäetakse tähele panemata.

§ 45. Pakkumised kirjutatakse nende avamisel alla komisjoni poolt ja kantakse ilma osavõtjatele avaldamata vähempakkumiste protokollile.

Osavõtukeelule ja osavõtjate kõrvaldamisele kohaldatakse § 35 eeskirjad.

Kirjalikkudele vähempakkumistele kohaldatakse §§ 38, 39 ja 41 järgmiste lahkuminekutega: 1) eelhinnaümbriku avatakse pärast pakkumiste proto-

kolimist ja keelatud ning puudulikkude pakkumiste kõrvaldamist, 2) paragrahvis 39 ettenähtud teadaanded avaldatakse komisjoni algatusel ainult ilmunud osavõtjatele ja 3) kui mitu osavõtjat on avaldanud võrdse hinna, mis kõige odavam, ning eelhind sellega on saavutatud, määrab komisjon, et hange antakse välja ülema valikul ühele mainitud osavõtjatest.

Kirjalikkudes pakkumistes sisalduvad ärisaladused hoitakse pakkuja soovil saladuses ka pärast vähempakkumiste möödumist.

Osavõtjatele, kellele komisjoni määruse järgi hange ei anta, antakse viivitusega tagasi nende pakkumiste tagatistrahvi kindlustused.

3. alljaotis.

Segavähempakkumiste toimetamine.

§ 46. Segavähempakkumistel võidakse esineda nii kirjalikkude kui ka suusõnaliste pakkumistega, kusjuures suusõnalistele pakkumistele kohaldatakse §§ 33—41 ja kirjalikkudele — §§ 42—45, kinni pidades järgmise paragrahvi eeskirjadest.

§ 47. Suusõnalised pakkumised toimetatakse enne ja pärast nende lõpetamist järgneb kohe kirjalikkude pakkumiste avamine.

Kirjalikke pakkumisi võetakse vastu kuni suusõnaliste pakkumiste avaldamise alguseni. Samaks ajaks peavad olema esitatud pakkumisteks määratud tagatistrahvi kindlustused nii suusõnaliste kui ka kirjalikkude pakkumiste juurde või tarvilikud tõendused, et pakkuja on õigustatud osa võtma kindlustusi andmata.

Isik, kes avaldanud kirjaliku pakkumise, ei või osa võtta suusõnalistest vähempakkumistest; kui see on juhtunud, siis loetakse tema suusõnalised avaldused tühisteks.

Eelhinnaümbrik avatakse pärast kirjalikkude vähempakkumiste avamist ja protokollimist.

3. jaotis.

Vähempakkumiste tagajärgede kinnitamine ja lepingu sõlmimine.

§ 48. Vähempakkumiste komisjoni otsus kuulub kinnitamisele.

Kinnitajaks on:

- 1) ministeeriumi valitsuse või osakonna juhataja, kui hanke hind ei ületa 5.000 krooni, kusjuures otsus peab tehtama ühe nädala jooksul;
- 2) vastav minister, kui hanke hind on üle 5.000 krooni, kuid mitte üle 30.000 krooni, kusjuures otsus peab tehtama 7 päeva jooksul, ja
- 3) Vabariigi Valitsus, kui hanke hind on üle 30.000 krooni, kusjuures otsus peab tehtama 14 päeva jooksul.

Kinnitamise tähtaegu arvatakse vähempakkumiste toimetamise päevast.

Kui kinnitust teises lõikes määratud tähtajaks ei järgne, võib osavõtja oma pakkumisest loobuda.

Kinnitajale esitatakse asjasse puutuv materjal.

§ 49. Komisjoni otsust ei kinnitata, kui:

- 1) asjatoimetusel on oluliselt rikutud ettenähtud korda;
- 2) tingimused on kokku seatud ja tähtajad määratud olulises vastuolus seadusega või tehniliste eeskirjadega;
- 3) pärast eelhinna kindlaksmääramist on turuhinnad tunduvalt langenud, või eelhinna puudumisel — kui olevate andmete järgi pakutud hind osutub ebasoodsaks, või
- 4) olude muutusel on hange muutunud tarbetuks.

Peale selle võib ülem jätta kinnitamata komisjoni otsuse hanke väljaandmise kohta, kui vähempakkumistest on osa võtnud ainult üks pakkuja.

§ 50. Kui mitme kirjaliku pakkumise hinnad on võrdsed, määrab kinnitav ülem, missugune pakkumine vastu võetakse.

Kui segavähempakkumistel kirjaliku ja suusõnalise pakkumise hinnad on võrdsed, on eesõigus kirjalikul pakkumisel.

Kui sisemaa firma pakkumise hinnad on võrdsed välismaa firma hindadega, on eesõigus sisemaa firma pakkumisel.

§ 51. Kui vähempakkumised ei toimunud või hange jääb § 49 p.p. 1—3 loendatud põhjustel välja andmata, otsustab ülem, kas toimetada uusi vähempakkumisi või tarvitada hankeks mõnd teist teed.

Kui komisjoni otsus hanke väljaandmise kohta jääb kinnitamata, ei võida hanget samade vähempakkumiste alusel välja anda ühelegi teisele osavõtjale.

§ 52. Vähempakkumistest osavõtja, kellele ülema kinnitusel hange antud, kutsutakse sõlmima lepingut.

Kutse antakse isiklikult ilmunule allkirja vastu; mitteilmunud aga saadetakse see tema poolt teadaantud aadressil käskjala või posti kaudu tähtkirjaga.

Kutse kätteandmise kohta võetakse allkiri. Kui kutse saaja keeldub allkirja andmast, märgitakse see asjaolu kutsele või allkirjalehele.

Kutse loetakse kätteantuks vastuvõtuallkirja saamisega või mainitud märkme tegemisega.

Kutsutava äraolekul antakse kutse, kinni pidades teise ja kolmanda löike eeskirjadest, kellelegi tema teenijatest või kodustest või selle maja peremehele või valitsejale, kus kutsutav elab või ta ettevõtte asub.

Kui post teatab, et kutsutavat ei leidu tema poolt teadaantud asukohas, loetakse kutse kätteantuks päeval, mil see tähtsaadetisena jõudis sihtkoha postiasutisse.

§ 53. Ilmumiseks määratakse 7-päevane tähtaeg, arvates kutse kätteandmisest. Kui kutsutava asukoht on lähedal ilmumise kohale, võidakse ilmumise tähtaega tarbe korral lühendada kuni 2 päevani.

Kui kutsutav määratud tähtajal ei ilmu või keeldub lepingut sõlmimast vastavalt vähempakkumisteks avaldatud tingimustele, siis nõutakse sisse tagatistrahv (§ 15 p. 2), millega piirdub pakkuja vastutus.

Kutsutut, kes kaaluvatel põhjustel oli takistatud ilmumast määratud tähtajal, võib vabastada tagatistrahvist Vabariigi Valitsuse otsusel.

§ 54. Riigi või omavalitsuse teenija, kes teenib hanke-, töövõtte- või veolepingut sõlmivas asutises, peab võimalikult enne lepingu allakirjutamist teatama ülemale varalistest vahekordadest tema ja hankija vahel kui ka Riigiteenistuse seaduse § 32 ettenähtud sugulus- ja hõimlusvahekordadest hankijaga.

§ 55. Enne lepingu allakirjutamist ei või poolte kokkuleppelgi teha mingisuguseid muudatusi vähempakkumisteks esitatud hanketingimustes.

Lepingus märgitakse peale vähempakkumisteks kindlaksmääratud lepingutingimuste: hankija ees- ning perekonnanimi ja elukoht või firma ja asukoht, lepingu sõlmimise aeg ja koht, hanke-, töö- ja veoesemete lõplik arv (mööted, kaal) — kui see polnud lõplikult kindlaks määratud vähempakkumiste tingimustes, — samuti lepingu korraliku täitmise ja hankija kätte antava vara kindlustuste liik. Lepingule kirjutavad alla mõlemad pooled.

Kui hankija lepingu sõlmimisel peab esitama lepingu täitmise kindlustuse või täiendama vähempakkumisteks esitatud kindlustusi lepingu tingimustele vastava suuruseni, siis loetakse kindlustuste esitamata jätmine lepingu sõlmimisest loobumiseks (§ 53 teine lõige).

Lepingu sõlmimisel peetakse silmas vastavate maksuseaduste eeskirju.

Lepingu algeksemplar jääb ametiasutisele, kuna hankijale antakse ära kirjad lepingust ja kõigist selle juurde kuuluvatest lisadest, nagu proovidest, kirjeldustest, tingimustest, joonistest ja projektidest.

2. peatükk.

Valikpakkumised.

§ 56. Hankeid võib välja anda valikpakkumiste alusel, kui:

1) täpsete tehniliste tingimuste puudumisel pole võimalik korraldada vähempakkumisi;

2) hankeesemed on patenteeritud või neid vajatakse katseteks;

3) hange nõuab hankijalt erilist oskust ja vilumust;

4) hange on eriti vastutusrikka iseloomuga;

5) endise hankija kõrvaldamisel lepingu täitmisest, kui poolelioleva hanke seisukord ei kannata vähempakkumiste korraldamist;

6) hankeesemeid valmistab Eestis ainult kaks tööstust;

7) vähempakkumised ei ole andnud tagajärgi, ja

8) kaaluvatel põhjustel ka muudel juhtudel.

§ 57. Valikpakkumiste korraldamiseks nõutakse § 56 p.p. 1—3, 5—7 loendatud juhtudel — § 8 nimetatud ülemate luba ja p.p. 4 ja 8 väljendatud juhtudel — Vabariigi Valitsuse luba.

Hangete perioodilises kavas võidakse § 56 p.p. 1—3 ja 5—7 loendatud põhjustel ette näha hanke teostamiseks valikpakkumised, missugune määrus asendab § 8 nimetatud ülemate loa.

§ 58. Valikpakkumisi toimetatakse kirjalikkude pakkumiste kogumise teel. Valikpakkumised on avalikud, kui pakkumisi kogutakse kuulutusega ajalehtedes, piiratud — kui neid kogutakse järelepärimistega isikutelt ja ettevõtetelt, kelle kohta on teada, et neil on hankeks vajalikud eeldused.

Valikpakkumistest osavõtu keelu kohta on maksev § 35 täiendusega, et piiratud valikpakkumistest ei või osa võtta isikud, kellele jõusse astunud kohutotsusega on mõistetud vangistus ühes õiguste kaotusega või raskem karistus, — kuni tema õiguste kaotuse maksvuseni.

Avalikke ja piiratud pakkumisi võidakse toimetada koos.

§ 59. Valikpakkumiste ettevalmistamisele, lepingu täitmise ja hankija kätte antava vara kindlustamisele, valikpakkumiste toimetamisele, nende tagajärgede kinnitamisele ja lepingute sõlmimisele kohaldatakse eeskirjad, mis maksvad vähempakkumiste kohta (§§ 10—55), kuivõrd järgnevatest paragrahvidest ei järeldu teisiti.

§ 60. Paragrahvis 10 p. 1 ettenähtud eeltööd võivad ära jääda ja valikpakkumised toimuda, ilma et nende aluseks oleksid kindlad proovid, kirjeldused, tehnilised tingimused, projektid või eelarved. Samuti võidakse jätta lahti osa lepingu tingimusi, mille ettemääramine raskendaks või takistaks valikpakkumiste edu. Niisugusel juhul esitatakse proovid, kirjeldused, projektid, eelarved ja tingimused kinnitamiseks valikpakkumiste möödumisel enne lepingu sõlmimist.

Kui valikpakkumisi korraldatakse § 56 p.p. 2—4 või p. 8 alusel, võib pakkumiste tagatistrahv ära jääda, samuti võib see tagatistrahv jääda kindlustamata.

Kui valikpakkumisi korraldatakse hangete perioodilise kava alusel (§ 57 teine lõige), siis otsustavad § 8 nimetatud ülemad sealsamas määratud piirides eelmistes lõigetes ettenähtud küsimused, teistel juhtudel § 57 ettenähtud ülemad.

§ 61. Üleskutsetes ja isiklikkudes järelepärimistes märgitakse:

1) lepingut sõlmiv asutis;
2) milles hange seisab, hangitavate esemete või tehtavate tööde tähtsamad kindlaksmääratud omadused ning tingimused, nende arv (mõõted, kaal);

3) kui suur on pakkumiste tagatistrahv ja lepingu korraliku täitmise kindlustus, samuti ka asjaolu, et pakkumiste tagatistrahvi pole määratud või et pakkumiste tagatistrahvi kindlustamist ei nõuta;

4) hankijale antav toetus;

5) tähtaeg, milleni võidakse esitada pakkumisi;

6) kus võib tutvuda tingimustega, samuti koht, kus pakkumisi läbi vaadatakse, ja

7) teade, et ametiasutis jätab endale õiguse valida kontrahenti, arvesse võtmata pakutavate hindade odavust. See teade jääb välja kuulutustest ja järelepärimistest, kui valikpakkumisi korraldatakse § 56 p. 7 alusel.

Pakkumiste esitamiseks määratakse vähemalt 10-päevane tähtaeg. Kui aga pakkumised on ühenduses projektide võistlusega, — vähemalt 30-päevane tähtaeg, arvates kuulutuse avaldamise või isikliku järelepärimise ärasaatmise päevast.

Kuulutused avalikkude valikpakkumiste kohta avaldatakse § 18 väljendatud korras, arvestades eelmises lõikes ettenähtud tähtaegu.

Paragrahvis 20 ettenähtud õigus kuulub avalikkudel valikpakkumistel kõigile asjast huvitatud isikutele, piiratud valikpakkumistel — järelepärimiste saajatele, arvates kuulutuse avaldamise või järelepärimise saamise päevast.

§ 62. Valikpakkumistel peavad pakkumised — kuivõrd proovid, tehnilised või muud tingimused, projektid või eelarve pole varem kindlaksmääratud — sisaldama vajaliku täpsusega andmed proovide, tehniliste ja muude tingimuste, projektide ja eelarve kohta, samuti nõusoleku võtta enda peale hange kindlaksmääratud tingimustel, täiendustega, mis ette nähtud pakkumises eneses.

Pakkumiste läbivaatamisele ei või ilmuda isikud, kes määratud tähtajaks pole pakkumist esitanud.

§ 63. Komisjonil on õigus kaaluda pakkumisi ja teha otsust mitte ainult pakkumiste läbivaatamiseks määratud päeval, vaid ka pärast seda, kuid võimalikult ühe nädala jooksul, välja arvatud teises lõikes ettenähtud erandid.

Komisjon võib ette panna osavõtjatele või mõnele nende seast, et nad teeksid muudatusi oma pakkumiste tehnilistes või muudes tingimustes.

Komisjon ei tohi jätta arutamata ega lükata kõrvale pakkumist ainuüksi põhjusel, et selle esitajaks on isik, keda pole kutsutud osa võtma valikpakkumistest.

§ 64. Komisjon esitab pakkumised § 48 nimetatud ülemale, ette kandes oma arvamuse: 1) kas hanget võib välja anda, ja 2) vastavatel juhtudel, missugused osavõtjad või missugused pakkumised on vastuvõetavad ja missugused muudatused on soovitavad pakkumiste tingimustes.

Komisjoni ettekanded osavõtjate vastuvõetavuse kohta, samuti ettepanekutes leiduvad tehnilised andmed peetakse saladuses. Osavõtjad, kelle pakkumised jäetakse vastu võtmata, võivad nõuda, et nende poolt esitatud projektid ja muud tehnilise väärtusega dokumendid tagasi antaks.

§ 65. Võistluste tagajärgede kinnitamisel ei võeta arvesse ainult hindade odavust, vaid ka osavõtja tublidust ja oskust, tema senise töö headust ja hankekohustuste täitmise korralikkust, hankeesemete omadusi, hanke rutulisust ja vastustusrikast iseloomu, üksikute pakkumiste tingimuste paremusi ja kodumaa tööstuse ning kaubanduse huvisid. Välismaa ettevõtjale hanke andmisel peetakse silmas Vabariigi Valitsuse juhtnööre.

Enne võistluste tagajärgede kinnitamist võib ülem teha osavõtjatele § 63 teises lõikes nimetatud ettepanekuid.

Hange võidakse välja anda ka siis, kui on esitatud ainult üks pakkumine. Valikpakkumiste alusel lepingu sõlmimisele kohaldatakse §§ 52—55 eeskirjad.

§ 66. Võistluste tagajärjed jäetakse kinnitamata:

- 1) paragrahvi 49 p.p. 1—4 väljendatud juhtudel;
- 2) kui ei ole esinenud ühtegi osavõtmiseks õigustatud pakkujat ja ülem ei pea isiklikult vastuvõetavaks ühtegi kõrvalt ilmunut, ja
- 3) kui valikpakkumised korraldati ilma kindlaksmääratud proovideta, tingimusteta, projektide või eelarveteta ja ülem ei pea vastuvõetavaks ühegi osavõtja poolt esitatud proove, tingimusi, projekte või eelarvet;
- 4) kaaluvatel põhjustel ka muudel juhtudel.

§ 67. Kui valikpakkumised ei toimu või nende tagajärjed jäetakse kinnitamata, korraldatakse uued valikpakkumised või asutakse hanke või töö teostamisele muul viisil.

3. peatükk.

Hangete teostamine ilma vähem- ja valikpakkumisteta.

§ 68. Lepinguid võib sõlmida ilma vähem- ja valikpakkumisteta:

- 1) kui hanke hind ei ulatu üle 1.000 krooni, kusjuures keelatud on hanke jagamine sihiga sõlmida lepinguid ilma vähem- ja valikpakkumisteta;
- 2) kui hankeesemed on patenteeritud või neid vajatakse katseteks;
- 3) kui hange nõuab hankijalt erilist oskust, vilumust või sisseseadeid, milliseid nõudeid ainult üksik võib rahuldada;
- 4) kui hankeesemeid produtseerib ainult üks tööstus Eestis;
- 5) kui hankeesemete tootmine ja nendega kauplemine on üksiku isiku ainuõiguseks.

6) relvade ja tehniliste võitlus- ning sanitaarvahendite hankimisel kaitsevæele, kui hankekava järgi neid esemeid hangitakse vahenditult teatud tööstusest, kus neid toodetakse; samuti kaitsevæele toidu- ja hobusemoona muretsemisel vahetult tootjalt;

7) erakordselt rutulistel juhtudel, kui hanke iseloom või seisukord ei kannata vähem- ega valikpakkumiste korraldamist;

8) kui vähem- või valikpakkumiste korraldamist ei luba riigikaitse saladuste pidamise huvid;

9) kui vähem- või valikpakkumised ei ole andnud tagajärgi;

10) kaaluvatel põhjustel ka muudel juhtudel;

§ 69. Lepingute sõlmimiseks ilma vähem- ja valikpakkumisteta § 68 p.p. 2—7 ja 9 loendatud juhtudel nõutakse § 8 nimetatud ülemate luba;

p. 8 märgitud juhul — vastava ministri ja p. 10 väljendatud juhul — Vabariigi Valitsuse luba.

Hangete perioodilises kavas võidakse § 68 p.p. 2—9 loendatud põhjustel ette näha, et lepingut võib sõlmida ilma vähem- ja valikpakkumisteta, missugune eeskiri asendab § 8 nimetatud ülemate, samuti ministri load.

§ 70. Sõlmides lepingu ilma vähem- ja valikpakkumisteta, on ametiasutis kohustatud eriti hoolt kandma, et lepingu tingimused ja hind oleksid ametiasutisele kasulikud.

§ 71. Lepingut ei või sõlmida §§ 35 ja 58 teises lõikes nimetatud isikutega.

Lepingut võib sõlmida ilma kindlustusi nõudmata. See küsimus otsustatakse § 69 korras.

4. peatükk.

Lepingu täitmine.

§ 72. Hanke-, töö- ja veovõttelepingute täitmisel kohaldatakse tsiviilseaduse eeskirju, kuivõrd lepingu täitmist ei määra järgnevad paragrahvid ja kaesoleva seaduse põhjal määratud tingimused.

§ 73. Enne hanke-, töö- ja veoasutiste vastuvõtmist peab ametiasutis veenduma, et hange, töö ja vedu vastab lepingu nõuetele ega ole takistusi esemete vastuvõtmiseks.

Hanke-, töö- ja veoasutiste ülevaatomiseks enne vastuvõtmist määratakse komisjon, vähem tähtsatel juhtudel — üksik ülevaataja.

Ülevaatajaid võib volitada vastu võtma hanke-, töö- ja veoasutiste.

Ülevaatomisele kutsutakse hankija või tema esindaja. Nende ilmumata jäämine ei takista ülevaatomist ega ülevõtmist.

§ 74. Juhul, kui ülevaatajaks on komisjon, kirjutatakse ülevaatomise kohta akt, milles märgitakse: 1) kas nõutavad esemed on tõesti hangitud ja töö tehtud; 2) kas need vastavad kokkulepitud nõuetele; 3) kas ülevaataja loeb esemed vastuvõetavateks, ja 4) kas need on ülevaataja poolt võetud üle ametiasutise korraldusse.

Aktile kirjutavad alla nii ülevaataja kui ka juuresolnud hankija või tema esindaja. Hankija saab aktist ära kirja.

Hange loetakse vastuvõetuks ülevaatomise akti kinnitamisega lepingut sõlmiva asutise juhataja poolt, välja arvatud eelmise paragrahvi kolmandas lõikes tähendatud juhud. Otsus kinnitamise kohta peab tehtama 7 päeva jooksul, arvates akti kokkuseadmise lõpetamisest, kui lepingus pole määratud teist tähtaega, kusjuures pikemat tähtaega võib määrata ainult vastava ministri erilisel loal.

§ 75. Kui ülevaatajaks on üksik isik, seatakse samuti kokku eelmises paragrahvis väljendatud korras akt. Juhul, kui ülevaatomist toimetab üksik isik on ühtlasi volitatud vastu võtma hanke-, töö- või veoasutiste, saab hankija ülevaatajalt vastuvõetavateks loetud ja ülevõetud esemete ja töö kohta kviitungi.

§ 76. Keelatud on vastu võtta raha lepingus ettenähtud esemete või töö asemel.

Keelatud on lepingud hankeasutiste esinevate asjade ja materjalide kohta hankija ja ametialal lepingu sõlmimise või täitmisega kokkupuutuvate teenijate vahel.

§ 77. Kui lepingut sõlmiva asutise juhataja tunnustab esemed või töö, mis lepingu nõuetele täpselt ei vasta, siiski samal määral kõlblikkudeks

ja otstarbele vastavateks, nagu lepingus nõutud, siis võib ta otsustada vastu võtta need esemed või töö lepingu täitmise arvel.

Seesuguse vastuvõtmise eel selgitatakse, kas võib vastu võtta esemeid või tööd lepingu hindadega või hinnaalandusega. Hinnaalandusega vastuvõtmist võib otsustada ainult hankija kirjalikul nõusolekul.

Esemeid või töid, mille väärtus on väiksem, kuid mitte üle 20%, kui lepingus nõutud, võib vastu võtta ainult hinnaalandusega selle asutise loal, kes määrab nõuded esemete või töö kohta.

Lepingule täpselt mittevastavate esemete ja töö vastuvõtmist võib algatada ka ülevaataja, siiski ei tohi viimane ülevaatusel tunnistada mittevastavaid esemeid vastuvõetavaks.

Välja arvatud käesolevas paragrahvis ettenähtud juhud, on keelatud vastu võtta esemeid ja töid, mis ei vasta lepingu nõuetele.

§ 78. Keelatud on tagasi lükata lepingu tingimustele vastavaid esemeid ja töid. Kui hangitud esemed või tehtud tööd lükatakse tagasi põhjusel, et need ei vasta lepingu nõuetele, võib hankija nõuda asutiselt, kes lepingu sõlmis: 1) kui vaidlus puutub materjalidesse, mille vastavust võib määrata proovimisega või analüüsiga, — nende materjalide proovimist või analüüsimist riigi vastavas katseasutises või Tartu ülikooli laboratooriumis, ja 2) muudel juhtudel — ekspertiisi korraldamist. Seesugust nõuet võib avaldada pärast ülevaatusakti kokkuseadmist, kuid hiljemalt 3 päeva jooksul arvates akti kinnitava ülema otsuse kätteandmisest hankijale või tema esindajale.

§ 79. Ekspertiisi toimetab komisjon, mis koosneb: ühest hankija ja ühest lepingu sõlminud ametiasutise poolt nimetatud asjatundjast ja nende kahe asjatundja kokkuleppel valitud komisjoni esimehest. Kui asjatundjad ei jõua kokkuleppele komisjoni esimehe isiku kohta 3 päeva jooksul, rutulistel juhtudel — viivitusega, nimetab esimehe lepingu täitmise koha järgne rahukohtunik ühe poole palvel.

Komisjonis asja arutamiseks võivad pooled osa võtta ise või volinikkude kaudu ja esitada vajalikke seletusi ning tõendusi.

Katsekojalist proovimist ja laboratoorset analüüsi toimetatakse komisjoni valikul riigi katseasutises või Tartu ülikooli laboratooriumis, kui komisjon tunnustab materjalide proovimise või analüüsimise vajalikuks.

§ 80. Ekspertiisikomisjon ei lahenda lepingu ega seaduse tõlgitsemisest tekkinud vaidlusi, kuid selle võrra kui neist vaidlustest oleneb küsimus, kas lepingu täitmine on nõuetepärane, avaldab oma arvamuse nende vaidluste kohta.

Komisjon, lõpetanud ekspertiisi, kuulutab selle asjaosalistele ja annab viimastele ära kirja ekspertiisiaktist.

Komisjoni ekspertiisi peale ei ole edasikaebust.

Riigi katseasutises või Tartu ülikooli laboratooriumis tehtud proovimise või analüüsi tulemused on lõplikult siduvad mõlemale poolele.

§ 81. Ekspertiisi kulud kannab pool, kelle seisukoht osutus komisjoni otsuse järgi ebaõigeks.

Kui komisjon ei võta täiel määral omaks kummagi poole seisukohti, jagab ta kulud poolte vahel vastuproportsionaalselt nende õigeks osutunud pretensioonide suurusele.

§ 82. Hankija on vastutav tema kätte antud materjalide, tööriistade ja muu vara eest; tema tasub nende rikki- ja kaotsiminekuks või hävinemisest tekkinud kahjud, välja arvatud juhud, mil hankija on vaba vastutusest tsiviilseaduse põhjal.

§ 83. Kui lepingus ei ole teist tähtaega ette nähtud, makstakse hankijale tasu pärast hankeesemete või töö vastuvõtmist.

Kui viivitatakse hankijale raha maksmisega üle kahe nädala, arvates tasunõude esitamisest, ilma et selleks oleks kaaluvat põhjust ning ei ole kokku lepitud teisiti, on hankijal õigus nõuda ametiasutiselt viivitusse jäänud summaalt $\frac{1}{2}\%$ kuus viivitusprotsente, mis arvatakse iga viivituspäeva eest. Kui viivituses on süüdi teenijad, siis nõutakse hankijale makstud viivitusprotsendid sisse süüdlastelt.

Esimese löike eeskiri kohaldatakse ka ederaha väljamaksmisele, kusjuures ühenädalane maksmise tähtaeg arvatakse päevast, mil hankija kirjalikult palus ederaha väljamaksmist ja täitis väljamaksmiseks nõutavad tingimused.

§ 84. Hankijale makstavast tasust peetakse kinni ederaha tasumiseks nii mitu protsenti, kui mitu protsenti lepingujärgsest tasust ederahaks on antud.

Aja eest kuni lõpparve andmiseni ei arvata hankijale antud ederahalt intresse, kuigi hankija on jäänud viivitusse.

Hankija arvel ametiasutise poolt tehtud kulusid võib kinni pidada väljamaksmisele kuuluvast tasust ja ederahast. Samuti võib nende kulude katteks kasutada lepingu korraliku täitmise kindlustusi.

§ 85. Enne hanke lõppu ja lõpparve andmist ei või ilma hankija nõusolekuta temale lepingu põhjal kuuluvatele summadele ega tema poolt esitatud pantidele pöörata mingisuguseid kõrvalisi nõudeid, mis ei järgne samast lepingust.

Erandina eelmise löike eeskirjast võivad hankija töölised ja teenijad enne hanke lõppu pöörata tasusummadele oma nõudeid sama hanke alal saamata jäänud töö- ja teenistustasu pärast. Niisuguste nõuete otsustamiseni või kindlustamiseni kohtu poolt võib lepingu sõlminud asutis kinni pidada hankijale kuuluvast tasust tööliste ja teenijate rahuldamiseks tarviliku summa. Kui kinnipeetud summadele ühe kuu jooksul ei pöörata täitmist ega panda neid seaduses ettenähtud korras aresti alla, lõpeb asutise õigus summade edaspidiseks kinnipidamiseks.

§ 86. Hankija palvel on lepingu sõlminud asutisel õigus pikendada lepingu täitmise lõpptähtaega kuni kahe kuuni, osatähtaegu — ka üle kahe kuu, kitsendusega, et osatähtaegade pikendamine ei tohi tingida lõpptähtaja pikendamist üle kahe kuu. Kauemaajalisi pikendusi võib lubada vastav minister.

Kui lepingu täitmise või hankija kätte antud vara kindlustused on tähtajaliselt piiratud, võib lepingu tähtaegu pikendada ainult kooskõlas kindlustuste tähtaegadega.

§ 87. Kui hankija jääb viivitusse, on ta kohustatud maksuma ametiasutisele viivitustrahvi $\frac{1}{2}\%$ kuus viivituses olevate esemete või töö lepingujärgsest hinnast; viivitustrahvi arvatakse iga päeva eest kuni viivituses olevate esemete hankimiseni, töö lõpetamiseni või hankija kõrvaldamiseni.

Kui lepingu tingimused näevad selleks puhuks ette suurema viivitustrahvi, siis kohaldatakse eelmises löikes ettenähtud trahvi asemel lepingujärgne viivitustrahv.

Lepingu tähtajapikendamine ei vabasta hankijat viivitustrahvi maksmisest eelmistes lõigetes määratud suuruses, välja arvatud järgnevates paragrahvides ettenähtud juhud.

Sissenõutud trahvisummad hoitakse lepingu sõlminud asutise deposiidis kuni hankija arvete täieliku lõpetamiseni.

§ 88. Hankija võib nõuda, et teda vabastataks viivituse tagajärgedest, kui:

1) viivitus on tingitud vääramatute jõudude tegevusest, mida hankija ei võinud ette näha ega ära hoida, või

2) ametiasutise viivitus või muu süü takistas või raskendas hankija kohustuste täitmist.

§ 89. Viivituse tagajärgedest vabastamise palvega võib hankija esineda ühe kuu jooksul, arvates tähtpäevast, mille möödalaskmisega hankija langes viivitusse. Selleks tähtajaks esitamata palved jäetakse tähele panemata. Eelmise paragrahvi p. 1 mainitud asjaolude esiletoomisel peab hankija oma palvele juurde lisama vastava ametiasutise tõendused vabastavate põhjuste kohta. Palve otsustab vastav minister.

§ 90. Vabariigi Valitsus võib hankija palvel vabastada teda viivituse tagajärgedest põhjusel, et viivituse tõttu pole riik kannatanud kahju, hankija aga on ära teeninud vastutuleku. Seesugust palvet ei otsustata enne, kui lõpparve hankijale on antud ja jõusse astunud või kui hankija on andnud allkirja, et ta on rahul lõpparvega ning tal ei ole riigi vastu mingisuguseid nõudeid selle lepingu järgi.

§ 91. Hankijal on õigus nõuda tema vabastamist lepingu täitmisest, kui:

1) vääramatute jõudude tegevuse mõjul on lepingu täitmine muutunud võimatuks või täitmine tuleks edasi lükata määramatuks ja kauaks ajaks, või

2) ametiasutis omalt poolt on kirjalikult teatanud, et ta keeldub täitmast lepingut, või kui ametiasutise viivituse või muu süü tõttu tekivad eelmises punktis mainitud olukorrad.

Kas leping loetakse ülaltähendatud põhjustel lõpetatuks, seda otsustab vastav minister.

§ 92. Lepingu äramuutmine poolte kokkuleppel, samuti ametiasutise ühepoolne keeldumine lepingu täitmisest on lubatav Vabariigi Valitsuse loal juhtudel, kui muutunud asjaoludel lepingu täitmine osutuks rahvamajanduslikult tunduvalt kahjulikuks.

Kui Vabariigi Valitsus otsustab ilma hankija nõusolekuta ära muuta lepingu, jääb hankijale õigus nõuda ametiasutiselt selle tõttu tekkinud kahjude tasumist.

Lepingu üksikute tingimuste muutmine võib toimuda poolte kokkuleppel, selle asutise kinnitamisel, kes andis loa hankeks.

§ 93. Hankija kõrvaldatakse hankest ja lepingu täitmine katkestatakse, kui hankija korratuse tõttu lepingu täitmise jätkamine ähvardaks tõsise kahjuga või oluliste raskustega asutise majapidamises või kui hankija on sama lepingu täitmisel korduvalt jäänud viivitusse.

Hankija kõrvaldamise otsustab vähem- või valikpakkumist kinnitav ülem. Kõrvaldamiseks tarvilikud korraldused tehakse administratiivteel.

§ 94. Kõrvaldatud hankijat võidakse ühe kuu jooksul pärast kõrvaldamist tunnustada korratuks ettevõtjaks, kui tema korratuste tõttu lepingu täitmisel on karta, et uute riigi hangete temale andmine ähvardaks kahjuga.

Hankija tunnustamine korratuks ettevõtjaks oleneb vastavast ministrist. Enne otsuse tegemist võimaldatakse hankijale anda seletusi ja esitada tõendusi.

Korratuks ettevõtjaks tunnustamise otsus avaldatakse Riigi Teatajas pärast otsuse jõusseastumist.

Majanduseministeerium peab korratute ettevõtjate nimekirja. Nimekirjast kustutatakse ettevõtjad viie aasta möödumisel pärast korratuks tunnus-

tamist. Vabariigi Valitsus võib kustutada ettevõtja nimekirjast ka enne viie aasta möödumist, kui ettevõtja edaspidise korraliku tegevuse tõttu vastaval alal esimeses lõikes mainitud kartused ära langevad.

Ettevõtjat, kes pärast nimekirjast kustutamist uuesti tunnustatakse korratuks, ei või teiskordselt enam kustutada nimekirjast.

§ 95. Kui hankija kõrvaldatakse lepingu täitmise, samuti ka muudel juhtudel, kui hankija rikub lepingut, nõutakse hankijalt sisse kahjud, mis lepingu rikkumise läbi ametiasutisele tekkinud.

§ 96. Lepingu täitmise käigu järelevalve hõlbustamise ja õigel ajal arvete lõpetamise otstarbel peab ametiasutis iga lepingu jaoks — välja arvatud lepingud, mis allpool nimetatud — kontroll-lehte, milles märgitakse: 1) mida ja missugustel tähtaegadel hankija on kohustatud täitma; 2) mida ja missugusel tähtajal hankija on täitnud ja temalt vastu võtnud, ja 3) kõik lepingujärgsed rahalisel õiendamised.

Kui leping on sõlmitud mitmeks aastaks, kuid lepingu täitmise iga-aastane määr on kindlaks määratud, peetakse iga aasta jaoks eraldi kontroll-lehte, milliste tulemused kokku võetakse üldisel lepingu täitmise kontroll-lehel.

Kontroll-lehe pidamine võib ära jääda, kui leping on sõlmitud ilma vähem- ja valikpakkumiseta ja kui lepingu hind ei ulatu üle 1.000 krooni või kui lepingu täitmise tähtaegade lühiduse tõttu või muudel kaaluvatel põhjustel kontroll-lehete pidamine osutuks otstarbetuks.

§ 97. Hanke lõpetamisel, hankija vabastamisel lepingu täitmise lepingu äramuutmisel, samuti hankija kõrvaldamisel nõutakse tagasi hankijalt tasumata jäänud ederaha ja tema kätte antud vara.

Korraldused töökohal oleva vara tagasivõtmiseks tehakse administratiivkorras.

§ 98. Hanke lõpetamisel, hankija vabastamisel lepingu täitmise, lepingu äramuutmisel, samuti hankija kõrvaldamisel antakse viimasele lepingu täitmise lõpparve. Kui lepingus ei ole ette nähtud lõpparve andmise tähtaega, antakse see hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates esemete või töö viimase vastu võtmise või hankijale tema vabastamise või kõrvaldamise või lepingu äramuutmise otsuse teatamise päevast.

Lõpparve peab täpselt näitama summad, mis hankijal saada ametiasutiselt või ametiasutisel hankijalt, samuti arvestusalused, millest need summad on tuletatud.

Lõpparvet ei anta lepingute kohta, mis sõlmitud ilma vähem- ja valikpakkumisteta.

Lõpparvete kuulutamisele kohaldatakse § 52 eeskirjad.

§ 99. Ühe kuu jooksul, arvates lõpparve kätteandmisest, võib hankija esitada lõpparve avaldanud asutisele vastulause lõpparve kohta. Vastulause avaldamine ei võta ettevõtjalt õigust saada lõpparve järgi temale kuuluvaid summasid.

Kui hankija ei esita tähtajal vastulauset, loetakse lõpparve temale kohuslikuks, mille vastu ta ei saa vaielda ei administratiiv- ega kohtukorras. Tähtajal esitatud vastulause otsustab asutis, kes lõpparve andis, muutes tarbe korral lõpparvet. Lõpparve muutmisel seatakse kokku uus lõpparve. Muudetud lõpparve või otsus, millega vastulause jäetud tagajärjeta, avaldatakse hankijale kahe kuu jooksul, arvates vastulause esitamise päevast.

§ 100. Hankijal, kellele ei ole avaldatud lõpparvet või kes ei ole saanud otsust oma vastulausele või kes ei ole rahul vastulausele avaldatud otsu-

sega, on õigus nõuda tsiviilkohtukorras kolme aasta jooksul lepingu järgi temale kuuluvaid summasid. Nõuda ei või summasid, mida hankija pole puudutanud lõpparvele antud vastulauses. Kolmeaastast tähtaega arvatakse: 1) kui lõpparve pole antud § 98 esimese lõike kohaselt, — arve avaldamise tähtaja lõpust; 2) kui vastulausele pole avaldatud otsust, — selle otsuse avaldamiseks ettenähtud tähtaja lõpust (§ 99), ja 3) kui vastulausele on avaldatud otsus, — selle otsuse avaldamisest.

Tsiviilnõue esitatakse ametiasutise vastu, kes andis lõpparve, või kui lõpparvet pole antud, ametiasutise vastu, kelle kohuseks lepingu järgi oli lõpparve andmine, või kui see asutis ei ole lepingus ette nähtud, asutise vastu, kes sõlmis lepingu.

§ 101. Riigiasutiste nõuded hankijate, samuti nende käemeeste vastu hanke-, töö- ja veovõttelepingute järgi riigile kuuluvate summade pärast peavad esitatama 3 aasta jooksul. Seda tähtaega arvatakse: 1) lõpparve avaldamiseks määratud tähtpäevast, kui lõpparvet tähtajaks pole avaldatud; 2) lõpparve avaldamisest, kui tähtajal antud lõpparvele pole esitatud õigel ajal vastulauset; 3) vastulause kohta lõppotsuse kuulutamise päevast, kui tähtajal antud lõpparvele on avaldatud vastulause.

Nõudmised vekslite järgi (§ 30) alluvad tähtaegade suhtes üldiste vekslite kohta maksvatele eeskirjadele.

§ 102. Eelmises paragrahvis ettenähtud tähtaja kestel võib ametiasutis, kes lõpparve andis, muuta avaldatud lõpparvet, kui selles tuleb ilmsiks vigu. Lõpparvete muudatuste kohta on maksvad § 98 teine lõige ja §§ 99—101, selle lisandusega, et hankijale, kelle elukoht teadmata, antakse lõpparve muutmiseks teada kuulutuse kaudu Riigi Teatajas ja § 18 ettenähtud ajalehtedes. Kui hankija kuulutuse peale ei ilmu ega teata oma elukohta ühe kuu jooksul, arvates kuulutuse avaldamisest, võib ametiasutis kolme aasta jooksul esineda nõudega kohtukorras lõpparve muutmise järgi temale kuuluvate summade pärast, kusjuures kostjale jääb õigus esitada oma vaidlused lõpparve muutmise vastu kohtule.

§ 103. Riigiasutiste nõuded hankijate ja nende käemeeste vastu, samuti hankijate ja käemeeste nõuded riigiasutiste vastu, neile kuuluvate summade pärast hanke-, töö- ja veovõttelepingute järgi, mille kohta lõpparvete andmist pole ette nähtud (§ 98 kolmas lõige), aeguvad tsiviilseadustes ettenähtud tähtaegade jooksul.

3. OSA.

Ostud ja tööde teostamine ametiasutise vahenditult korraldusel.

§ 104. Ostu-müügilepingute alusel muretsetakse asju, mida nende eriliste omaduste tõttu ei või asendada teiste samaliigilistega, § 68 loendatud juhtudel ja piirides ka asendatavaid asju ning materjale, kui need on vahenditult müüja korralduses ja kui müüja peab need vastuvõtmiseks esitama lepingu sõlmimisel või kohe pärast lepingu sõlmimist.

§ 105. Ostu-müügilepingud sõlmitakse ilma vähem- ja valikpakkumisteta, kinni pidades eeskirjadest, mis maksavad hankelepingute sõlmimise kohta (§§ 69—71).

Ostu-müügilepinguid, mille hind ei ulatu üle 1.000 krooni, võib sõlmida ka suusõnaliselt, kuid kokkulepitud tingimuste kohta võetakse tarbekorral müüjalt allkirjad.

Kinnisvarade ostud toimuvad eriseaduste ja seadluste põhjal.

Ostu-müügilepingute täitmise kui ka nende alusel tekkivate nõuete kohta on maksvad tsiviilseaduste eeskirjad.

§ 106. Riigi- ja omavalitsuse asutised võivad ilma vähem- või valikpakkumiseta omandada riigi- või omavalitsuse asutistelt viimastele üleliigseks muutunud esemeid, vaatamata sellele, kas seesugune üleandmine toimub tasu eest või ilma tasuta.

§ 107. Tööde teostamine ametiasutise vahenditult korraldusel on 1) kohuslik: a) kui ametiasutisel on vajalikud sisseseaded, materjalid või tööjõud ja kalkultatsioonide järgi tööd sel viisil osutuvad odavamaks kui ettevõtja kaudu, ja b) kui seda nõuab tööde iseloom või rutulisus; 2) lubatav: a) kui ametiasutisel on vajalikud sisseseaded, materjalid või tööjõud või ta võib neid soodsalt muretseda, ja b) kaaluvatel põhjustel ka muudel juhtudel.

Tööde teostamisel ametiasutise vahenditult korraldusel ei ole keelatud välja anda üksikuid tööosasid hankijatele, kusjuures võib kohaldada § 105 teise lõike eeskirja.

§ 108. Ametiasutise vahenditult korraldusel ettevõetavate tööde teostamise otsustavad: § 107 p. 1 ja p. 2 lit. a ettenähtud juhtudel, kui töö väärtus ei ületa 5.000 krooni, — ministeeriumi valitsuse või osakonna juhataja, kõigil teistel juhtudel — minister.

Kui teatav töö hangete perioodilises kavas või mõni tööde liik ministri või valitsuse poolt antud eeskirjades on määratud vahenditult korraldamiseks, siis ei ole eelmises lõikes ettenähtud ülemate otsused töö teostamiseks vajalikud.

II.

Käesolev seadus hakkab maksma 1. oktoobril 1934.

Paragrahvides 5 ja 6 ettenähtud määrusi võib Vabariigi Valitsus anda arvates seaduse avaldamisest.

Arvates 1. oktoobrist 1934. kaotavad maksvuse:

- 1) Riigi hangete ja töövõtete seadus 1916. a. väljaandes (VSK X k. 1. j.) ühes hilisemate muudatustega ja täiendustega;
- 2) Ehituse seaduse (1900. a. väljaanne 1912. ja 1913. a. järjes VSK XII k. 1. j.) §§ 37—42 ühes 1. ja 2. märkmega, §§ 43, 46—67, 80—81;
- 3) Sõjaväe Seadl. XVIII r. §§ 1—136;
- 4) Sead. 22. apr. 1915. a. VSKK 1915 nr. 130 art. 1005.

III.

Enne käesoleva seaduse maksmahakkamist sõlmitud hanke-, töö- ja veovõtte lepingutele kohaldatakse endist õigust, välja arvatud eeskirjad, mis puutuvad ametiasutiste võimupiiridesse.

Käesoleva seaduse eeskirjad lepingu tingimustele täpselt mittevastavate esemete ja tööde vastuvõtmise kohta (§ 77), tagasilükatud esemete ja tööde katsetamise, analüüsimise ja ekspertiisi kohta (§§ 78—81), viivituse tagajärjedenest ja lepingu täitmisest hankija vabastamise kohta kui ka lepingu äramuutmise kohta (§§ 88—92), hankija korratuks tunnustamise kohta (§ 94) lõpparve andmise ja vastulausete arutamise kohta (§§ 98 ja 99) on maksvad ka ülaltähendatud lepingute suhtes, kuivõrd neis lepingutes soodsamaid tingimusi hankijatele pole ette nähtud.

IV.

Nõuete aegumisele, mis alanud juba enne käesoleva seaduse maksmahakkamist, kohaldatakse endist õigust.

V.

Toimetused hankijate poolt lepingujärgsete summade pärast administratiivkohtu korras esitatud nõuetes, kui administratiivkohus enne 1934. aasta 1. oktoobrit pole teinud otsust neis toimetustes, lõpetatakse ära. Hankijatele jääb õigus ettenähtud tähtajal esineda vastava nõudmisega tsiviilkohtukorras.

Toimetused, milles administratiivkohus on otsuse teinud, viiakse lõpule administratiivkorras.

VI.

Ametiasutiste nõudmised hankelepingute järgi, mis sõlmitud enne 1. oktoobrit 1934 — välja arvatud järgmises lõikes ettenähtud erandid — esitatakse tsiviilkohtu-korras, kuigi enne 1. oktoobrit 1934 on alustatud nende nõudmiste täitmist administratiiv-sissenõuete korras.

Võlgniku varanduse aresti alla panek, üleskirjutus ja hindamine, mis eelmises lõikes märgitud nõudmiste rahuldamiseks on alustatud administratiiv-sissenõuete-korras enne 1. oktoobrit 1934, viiakse lõpule samas korras. Seesuguse varanduse, samuti enne seda tähtpäeva administratiiv-sissenõuete korras üleskirjutatud varanduse müük sünnib samas korras.

VII.

Tsiviilkohtupidamise seaduse (VSK XVI k. 1. j. 1914. a. v.) §§ 1302—1305, 1309 ja § 1368 p. 3 muudetakse ja pannakse maksma järgmiselt:

§ 1302. Pärast lepingu täitmise lõppu lahendatakse vaidlused poolte vahel hanke-, töö- ja veovõttelepingute alal kohtu-korras Riigi hangete seaduses ettenähtud alustel ja korras, kinni pidades alljärgnevate §§ 1305 ja 1306 eeskirjadest.

§ 1303. Valitsusasutiste ja eraisikute vahelised vaidlused obrokimaade rendilepingute alal lahendatakse nii pärast lõpparvete avaldamist kui ka lepingute täitmise ajal, kas ülemuse poolt, § 1301 kohaselt või kohtu-korras.

Nõue valitsusasutise vastu obrokimaa rendilepingu alal peab esitatama kuue kuu jooksul, arvates:

1) lõpparve andmise päevast, kui nõue on tingitud lõpparvest või sellele eelkärinud tegevusest;

2) selle lõpparve järgi viimase makse päevast, kui eraisik leiab, et ta pole täitsa rahuldatud lõpparve kohaselt, ja

3) pantide tagasiandmise kohta avaldatud viimasest palvest, kui nõue on tingitud pantide kinnipidamisest, pärast lõpparve väljaandmist.

§ 1304. Kui obrokimaa rendilepingu alal kontrahent on pärast lõpparve andmist esitanud kaebuse ülemuse korras, siis kaotab ta õiguse esineda nõudega kohtu-korras.

§ 1305. Tsiviilnõue esitatakse asutise vastu, kes andis lõpparve või, kui lõpparvet pole antud, asutise vastu, kelle kohuseks lepingu järgi oli lõpparve andmine või, kui see asutis ei ole lepingus ette nähtud, asutise vastu, kes sõlmis lepingu.

Ei ole lepingus teisiti kokku lepitud, allub nõude arutamine sellele kohule, kelle piirkonnas on asutis, kelle vastu nõue peab esitatama.

§ 1309. Kui ministeerium või selle valitsus või osakond või riigikontroll on avalikuks teinud, et obrokimaade rendilepingute alal lõpetatud arved on kokku seatud ebaõigelt või sisaldavad vigu, ja kui eraisikud on nende puuduste ja vigade järgi võetud vastutusele, siis võivad viimased vastutusest vabanemiseks esitada nõude § 1303 põhjal. Sel korral arvatakse § 1303 määratud täht-

aega päevast, millal eraisikule kuulutati korraldus tema vastutusele võtmise kohta.

Lõpparvete parandamiseks riigi hankalepingute alal käsitatakse Riigi hangete seaduse eeskirju.

§ 1368 p. 3) asjad, mis seotud riigi või omavalitsusasutiste huvidega, välja arvatud välismaal asuvate ettevõtetega sõlmitud nendest hankalepingutest tekkinud asjad, milles Vabariigi Valitsuse loal on võetud sisse vahekohtu klausel;

VIII.

Tsiviilkohtupidamise seaduse (VSK XVI k. 1. j. 1914. a. v.) § 161¹ täiendatakse punkt 7-ga järgmises redaktsioonis:

7) riigi- ja omavalitsusasutustele hangete alal antud krediidasutiste vastutuskirjad.

IX.

Tsiviilkohtupidamise seaduse (VSK XVI k. 1. j. 1914. a. v.) §§ 1307 ja 1308 kaotavad maksvuse.

Tallinnas, 15. juunil 1934.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

Joh. Müller
Kohtuminister.

505. Riigitulude kassa, arvepidamise ja aruandmise korra määruse § 63 muutmise määrus.

Pannakse maksma kokkuleppel Riigikontrolõriga Riigi eelarve seaduse § 38 põhjal.

I.

Riigitulude kassa, arvepidamise ja aruandmise korra määruse (RT 52 — 1931) § 63 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 63. Omavalitsusasutised, kes võtavad vastu riigimaksusid, koostavad kuu-aruanded (vorm nr. 7) kõigi nende poolt vastuvõetud riigitulude kohta, välja arvatud tulumaks.

Kuu-aruanded saadetakse aruande-kuule järgneva kuu 10. päevaks maksudevalitsusele.

II.

Käesolev määrus hakkab maksma 1. juulist 1934.

29. juunil 1934. Nr. 895/A.

Majanduseminister K. Selter.
Rahanduseosakonna direktor A. Keller.

506. Majanduseministri juhatuskiri äriettevõtetelt võetava ajutise läbikäigumaksu asjus.

Alus: Vabariigi Valitsuse poolt 22. juunil 1934 vastu võetud Läbikäigumaksu määruise § 18 (RT 55 — 1934) ja Maksustamiskorralduse seaduse § 44 (RT 1 — 1932).

§ 1. Läbikäigumaksu määramisel arvestab maksuinspektor ärimaksu asjus kindlaksmääratud läbikäikudega, täiendades neid tarbekorral andmetega Maksustamiskorralduse seaduse eeskirjade kohaselt.

§ 2. Ettevõtted, mis 1934 a. läksid üle mitteamuandvate ettevõtete liigist aruandvate liiki või 1933 a. aruandvate liigist mitteamuandvate ettevõtete liiki, tasuvad läbikäigumaksu mitteamuandvate ettevõtete jaoks seatud eeskirjade (määruise § 12) kohaselt 1933 tegevusaasta alusel.

Ettevõtte, mis 1934 a. läksid üle aruandvate ettevõtete liigist mitteamuandvate liiki või 1933 a. mitteamuandvate liigist aruandvate ettevõtete liiki, tasuvad läbikäigumaksu aruandvate ettevõtete jaoks seatud eeskirjade (määruise § 11) kohaselt 1933/1934 aruande alusel vastavalt 12-kuulisele tegevusele.

§ 3. Mitmel alal teotseva ettevõtte läbikäigumaksu arvutamiseks tehakse eraldi kindlaks iga maksumäära järgi erineva tegevusala läbikäigu osa ja kohaldatakse vastavad maksumäärad. Maksustamisotsuses näidatakse need läbikäigud spetsifitseeritult, märkides eraldi maksuvaba osa.

§ 4. Vabastatud on läbikäigumaksust ühistegelised kaubandusettevõtted ja ainult siis kui nad teotsevad väljaspool linnu II, III, IV või V järgu kaubandusliku äritunnistusega (määruise § 6 p. 4).

§ 5. Läbikäigu jaotamine erinevate maksumäärade järgi sünnib ettevõtte aruande või äriaramatute alusel; nende puudusel, samuti, kui ei ole võimalik raamatute alusel läbikäike nõutavalt jaotada, teostatakse jaotus õiglase hindamise teel.

Kaubandusettevõtete sisemaa läbimüügi üldsumma jaotamisel maksu arvutamiseks maksumääradega 0,15% ja 0,6% võib võtta aluseks aasta jooksul teostatud kaupade sisseostu üldsumma vahetkorda järgmiste osade võrdlusel:

- 1) kaupade sisseost vahenditult välismaalt ja
- 2) kaupade sisseost sisemaal.

Metsamaterjalide läbimüük nii sisemaal kui ka välismaale maksustatakse 0,6% määral.

§ 6. Aruandvate ettevõtete läbikäigu määramisel, arvatud välja kindlustuseseltside läbikäigud (määruise § 8 teine lõige), võetakse arvesse ka sissetulekud (tulud), mis tähendatud Ärimaksu seaduse käsitamise juhatuskirja § 59 p.p. 1, 2, 14 ja 15.

§ 7. Määruise § 6 p. 1 põhjal krediidasutised on maksust vabastatud kogu oma tegevuse läbikäigult, kuivõrt see tegevus Krediitasutiste seadusega neile otsekohele ei ole keelatud, kuigi teatavad operatsioonid vahenditult ei kuulu krediitoperatsioonide hulka.

§ 8. Äriaramatute alusel maksualuse läbikäigu arvutamisel arvesse ei võeta:

- 1) rikkiläinud, hävinenud või müüjale tagasisaadetud kaup;
- 2) hinnaalandused, mis tehtud kaubaostjatele kokkuleppe teel enne arvete õiendamist;
- 3) kaubamüügi-, või ühistegelistes ettevõtetes kauba kontrollarvetel tehtud storno kanded.

Igasugused tagantjärele tehtud hinnaalandused selgunud kasust loetakse maksualuse läbikäigu lahutamatuks osaks.

§ 9. Maks määratakse tervetes kroonides, kusjuures viiskümmend senti ja rohkem loetakse krooniks, kuna summad alla viiekümne senti arvesse ei võeta.

§ 10. Läbikäigumaksu määruise § 11 nimetatud ettevõtted esitavad esimeseks maksutähtpäevaks maksuinspektorile arulehe läbikäigumaksu arvutamise kohta.

1933 või 1934 aastal kõik uuelte tekkinud maksustamisele kuuluvad ettevõtted (määruise § 13) esitavad tähendatud arulehed hiljemalt 1. maiks 1935

§ 11. Määruise § 8 p. 1 ette nähtud 2% maksumääraga maksustatakse neid läbikäike, mille moodustavad peamiselt töö-, vahetalitus- ja kasutamistasud, milles ei sisaldu üldse läbikäigu põhjustanud esemete (komisjoni- või transporditud kauba, väljarenditud maja, laenusumma j.n.e.) hinda või sisaldub seda ainult osaliselt (tellijal materjalist valmistatud asjad).

§ 12. Metsamaterjaliks läbikäigumaksu mõttes loetakse igasugune tarbepuu, nagu palgid, pakud, talad, propsid, latid, liiprid, paberipuud, saetud lauad, prussid, servad ja muud sellesarnased raiutud, saetud või tahutud metsasaadused ning küttepuid.

§ 13. Mitteamuandvad ettevõtted (määruise § 12), kellele maksustamisotsused välja saadetud ja kätte antud peale 20. juuli 1934, tasuvad läbikäigumaksu järgmiselt:

1) on maksustamisotsus välja saadetud ja kätte antud ajavahemikus 21. kuni 31. juulini — tasutakse maks üldtähtaegadel 31. augustil, 30. oktoobril, 31. detsembril 1934 ja 31. jaanuaril ja 31. märtsil 1935;

2) on maksustamisotsus antud kätte peale 31. juuli 1934, siis tasutakse läbikäigumaks järgmiselt:

On maksustamisotsus antud kätte ajavahemikus	siis tasutakse läbikäigumaks			
	1/4 osa	1/4 osa	1/4 osa	1/4 osa
1. aug. kuni 30. sept. 1934	30. X. 34	31. XII. 34	31. I. 35	31. III. 35
1. okt. kuni 30. nov. 1934	31. XII. 34	31. I. 35	31. III. 35	30. IV. 35
1. dets. kuni 31. dets. 1934	31. I. 35	31. III. 35	30. IV. 35	31. V. 35
1. jaan. kuni 28. veebr. 1935	31. III. 35	30. IV. 35	31. V. 35	30. VI. 35
1. märtsist 1935 edaspidi	tasutakse läbikäigumaks neljas ühesuuruses osas ühe, kahe, kolme ja nelja kuu jooksul, arvates maksustamisotsuse kätteandmise päevast.			

§ 14. 1934 aastal tegevuse jäädavalt lõpetanud ettevõtete valdajad teatavad sellest vastavale maksuinspektorile hiljemalt seitsme päeva jooksul. Teadaannete hiljem esitamisel loetakse tegevus lõpetatuks seitse päeva tagasi, arvates teadaande esitamise päevast.

§ 15. Läbikäigumaksu summade laekumise kohta teatab Eesti Panga osakond vastavale maksuinspektorile, Majanduseministri määruse riigitulude kassa, arvepidamise ja aruandmise korra kohta (RT 52 — 1931) § 57 juhatusel.

§ 16. Maksudevalitsus määrab määruise täitmisest tingitud arveraamatute, maksustamisotsuste, kaaskirjade, muude paberite vajalikud vormid ja muud arvepidamise üksikasjad.

29. juunil 1934.

Majanduseminister K. Selter.
Maksudevalitsuse direktor H. Kukk.

507. Kalakauba väljaveo kontrolli teostamise määruse muutmise määrus.

Antud Põllutööministri poolt kokkuleppel Majanduseministriga Kalakauba väljaveo kontrolli seaduse (RT 42 — 1931) § 6 põhjal.

Kalakauba väljaveo kontrolli teostamise määruse § 32 (RT 63 — 1931) muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 32. Igasugune kalakauba väljavedu maadesse, kus nõutakse sanitaar- või päritolutunnistusi, võib sündida ainult vastavate väljaveo kontrollitunnistuste põhjal, missugused välja annab kalakauba kontrolör tegelikul kalakauba kontrollimisel, arvestades sihtmaa nõuetega. Väljaveo puhul teistesse maadesse nõutakse kontrollitunnistusi ainult konserveeritud, marineeritud, soolatud või kuivatatud kalakaupadelt.

Kalakauba väljaveo kontrolli alla ei kuulu kalakauba saadetised kuni 20 kg brutto isiku kohta nädalas.

21. juunil 1934. Nr. 101-24.

Põllutööminister N. Talts.

Majanduseminister K. Selter.

508. Teedeministeeriumi ülemääraliste riigiteenijate koosseisu muudatus.

Antud Teedeministri poolt 29. juunil 1934.

Alus: Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse §§ 4 ja 6 (RT 27 — 1927) ja Vabariigi Valitsuse poolt 12. septembril 1928 ülemääraliste riigiteenijate koosseisude ja tasude määramiseks ja ajutiste tööjõudude palkamiseks vastuvõetud juhtnöörid (RT 76 — 1928).

§ 1. Teedeministeeriumi ülemääraliste riigiteenijate koosseis (RT 37 — 1934) muudetakse järgmiselt:

Ametinimetus	Arv	Palk kuus kr.	Lisatasud	Kellele vahenditult allub
Suurendatakse:				
Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakond.				
Alluvad asutised.				
Tööinspeksiooni jaoskonnad.				
Vanem kantseleiametnik	1	65.—	—	I jsk. tööinspektorile (Tallinnas).
	1			

§ 2. Käesolev koosseisu muudatus hakkab maksma 1. juulist 1934.

Tallinnas, 29. juunil 1934.

Teedeminister O. Sternbeck.

Peasekretär J. Tiitso.

Petseri maavolikogu ülesannetes Petseri ajutiselt maavalitsuselt 8. juunil 1934 vastu võetud ja Põllutööministrilt 15. juunil 1934 kinnitatud

509. Pankjavitsa, Laura, Irboska, Irboska jaama ja Värskala liha-järelevaatuse asutiste maksumäärad 1934/1935 m. a. peale.

Antud Tapamajade ja lihajärelevaatuse seaduse § 29 põhjal.

1. Veiseliha veerandilt üle 80 kg	Kr. —.60
2. „ „ „ 40 „	„ —.35
3. „ „ „ alla 40 „	„ —.25
4. Sigadelt üle 200 kg	„ 2.50
5. „ „ 160 „ kuni 200 kg	„ 2.—
6. „ „ 130 „ „ 160 „	„ 1.75
7. „ „ 100 „ „ 130 „	„ 1.25
8. „ „ 65 „ „ 100 „	„ —.90
9. „ „ 30 „ „ 65 „	„ —.45
10. „ kuni 30 „	„ —.25
11. Vasikatelt	„ —.25
12. Lammastelt, kitsedelt	„ —.15
13. Seasingilt	„ —.10
14. Lambasingilt	„ —.10

Käesolevad maksumäärad astuvad jõusse 15. päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Petseri ajut. maavalitsuse abiesimees (allkiri).

Sekretär (allkiri).

Rakvere linnavolikogult 28. mail 1934 vastu võetud
510. Täiendus sundmäärusele ehituste kohta Rakvere linnas.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 3.

I.

Rakvere linnavolikogult 25. juulil ja 22. augustil 1929 vastu võetud ja Riigi Teatajas 92 — 1929 avaldatud Sundmäärus ehituste kohta Rakvere linnas § 21 märkus täiendada ja maksma panna ning juurde lisada märkus 2 järgmiselt:

Märkus 1. Olemasolevate puuehituste remonteerimine neis raioonides on lubatud, välja arvatud kaubaputkad sees kauplemisega. Kaubaputkade remonteerimine ja uute ehitamine ei ole üldse lubatud.

Märkus 2. Kioskeid, kus linnavalitsuse erilisel loal müüakse ajalehti, ajakirju, paberosse, tuletikke või karastavaid jooke, maiusaineid, puuvilja ja marju, võib lubada ehitada ka kiviehituste raiooni uulitsa äärde puumaterjalist. Kioskite kohta ei ole maksev § 22 nõutav majade pikkus. Kioskiks loetakse väike kauplemise eriruum, kus ostja kaupluse sisse ei pääse, vaid kus kaubaandmine sünnib läbi luugi või akna.

II.

Käesolev määrus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Linnapea H. Avikson.
Sekretär Joh. Kadaja.